

У собак, зареєстрованих у клініці, причиною гастроентериту частіше були аліментарні фактори. За 2019 рік було зареєстровано 55,8 % тварин які поступили з діагнозом аліментарний гастроентерит. За збору анамнезу було встановлено, що частіше причиною хвороби було згодовування неякісних кухонних відходів, різкий перехід з сухих кормів на натуральні продукти, введення в раціон кормів які раніше не згодовувались, або мають гострі спеції, у молодняку – раннє переведення цуценят з годівлі материнським молоком на кормові суміші, без урахування їх відповідності для даного віку тварин.

Гастроентерит вторинного походження діагностували у 44,2% собак, з них у 63,2 % тварин діагностували парвовірусний ентерит. Частіше ним хворіє молодняк. Із анамнестичних даних було встановлено, що причинами захворювання були порушення графіку профілактичних щеплень, або взагалі відсутність щеплень. Тварини заражалися під час контакту з іншими тваринами (вірусоносіями), за їх вигулювання. Діагноз на парвовірусний ентерит ставили враховуючи епізоотичний стан м. Харків (місто неблагополучне по даному захворюванню), типові симптоми хвороби, відсутність або недотримання графіку профілактичних щеплень.

Аналіз структури хвороб собак показав, що внутрішні хвороби реєстрували у 43,0 %, паразитарні – у 21,0 %; інфекційні – у 16,0 %, акушерські і гінекологічні – у 11,0 %, і найменша частка припадає на хірургічні хвороби – 9,0 %.

Серед внутрішніх хвороб тварин найчастіше діагностували хвороби органів травлення – 47,4 %, органів дихання – 17,6 %, спричинені порушенням обміну речовин – 13,0 %, сечової системи – 11,0 %. Рідше – хвороби серцево-судинної – 8,0 %, та нервової – 3,0 % систем.

Гастроентерит у структурі хвороб органів системи травлення займав – 42,0 %, гастрит – 38,0 %, решта – 20 % припадало на стоматит, непрохідність кишечника, гепатит розширення шлунку, панкреатит і асцит.

Найчастіше на гастроентерит хворіли цуценята віком до 6 місяців: кімнатні – 91,5 %, безпородні – 90,0 %, метиси – 83,0 %. Рідше сторожові – 78,8 %, мисливські – 66,6% і бійцівські – 60,0 %.

Гастроентерит аліментарного походження встановлений у 55,8 % тварин, з них 60,7 % – цуценята до 6 місячного віку, у 44,2% хворих собак встановлено гастроентерит вторинного походження, з них – 63,2 % парвовірусний ентерит.

Ефективність лікування гастроентериту аліментарного походження становила 100 %, за тривалості лікування 4–7 днів; за парвовірусного ентериту летальність склала – 23,8 %, одужало – 76,2 % тварин, рецидиви відзначали у 19 % собак, тривалість лікування – 7–10 днів

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Майоров А.И. Болезни собак: Справочник – М.: Колос, 2001. – 472с.
2. Бурлака В.А. Кінологія: утримання та годівля собак: Навчальний посібник / В.А. Бурлака, Н.В. Павлюк, В.М. Степаненко [та ін.] //– Житомир: Видавництво «Волинь», 2004, –412 с.: іл.
3. Симсон Дж. Болезни пищеварительной системы собак и кошек / Дж. Симсон, Р.Уильзе [пер с англ. Г.Н. Пимочкиной]; под ред. В.В. Гриценко. – М.: Аквариум Бук, 2003. – 496 с.
4. Кондрахин И.П. Болезни органов пищеварения у собак / И.П. Кондрахин, Л.С. Оводкова// – М.: ВНТИ Центр, 1991. – С. 15–17.
5. Болезни собак /А.Д. Белов, Е.П. Данилов, И.И. Дукур [и др.] –М.: Колос, 1995.–368 с.
6. Старченков С.В. Болезни собак и кошек: Учебное пособие . – СПб.: Издательство «Лань», 2001. – 560с.

УДК: УДК 619:616.7:636.8

ПОЛЩУК А.М., студентка 2 курсу

Науковий керівник – **КОЗІЙ В.І.**, доктор вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

anastasia.pollishchuk@gmail.com

АЛЬТЕРНАТИВИ ЕКСПЕРИМЕНТАМ НА ТВАРИНАХ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Довгий час тварини часто використовувалися як наочний навчальний матеріал в рамках біологічної, медичної чи ветеринарної освіти. В таких випадках відносини між тваринами та студентами зазвичай

обмежувалися використанням тварин, часто із заподіянням їм шкоди. Навіть сьогодні, десятки, якщо не сотні, мільйонів тварин у всьому світі використовуються для експериментів та інших наукових цілей.

Ключові слова: експеримент, тварина, навчальний процес, альтернативні підходи.

До недавніх часів вважалося, що стати хорошим медиком чи біологом можна тільки завдяки проведенню дослідів на тваринах. Студенти використовують живих тварин для експериментів чи вивчення їх анатомічної будови і фізіологічних функцій. Часто, під час цього тварин травмують чи проводять евтаназію після завершення експерименту. На сьогодні таке використання тварин вважається недопустимим з точки зору гуманного відношення до них. Число студентів, що вимагають альтернативу дослідів на тваринах, а також викладачів, які їх підтримують, кардинально збільшилося. Рух за гуманну освіту привів до того, що в більшості навчальних закладів світу експерименти на тваринах були замінені гуманними альтернативами. Ці нові методи виявилися ефективнішими, якіснішими і такими, що відповідають вимогам сучасності про неприпустимість спричинення шкоди тваринам.

На сьогодні перспективними є використання альтернативних підходів щодо проведення дослідів на тваринах у навчальному процесі. Таким чином, альтернативи – це освітні засоби або навчальні підходи, які заміняють використання тварин в експериментах, що заподіюють їм шкоду[1,2]. Вж сьогодні вчені світу розробили більше 500 альтернатив до експериментів на тваринах, що проводяться в навчальному процесі [5].

Переваги альтернатив полягають у наступному[5]: альтернативні методи цікаві і легко запам'ятовуються (наприклад, віртуальна реальність, проведення дослідів на собі; вони дозволяють підібрати індивідуальний темп навчання; досліді на тваринах не завжди вдається відтворити, тоді як при використанні, наприклад, комп'ютерної програми, студент може повторити дослід кілька разів і за різних умов; альтернативні методи економічні (більшість з них недорого коштують, тоді як щорічні витрати на купівлю і утримання піддослідних тварин можуть бути дуже значними).

Альтернативними методами, які заміняють використання тварин, можуть бути: моделі, манекени та імітуючі пристрої; фільми та інтерактивні відеоролики; мультимедійне комп'ютерне моделювання; експериментування студентів на самих собі; трупи тварин, отримані з етичних джерел; клінічна практика; лабораторні роботи *in vitro* [3].

Отже, новизна навчального процесу полягає в пропаганді гуманності та етичності майбутніх лікарів. Нині багато університетів поступово відходять від експериментів на тваринах і впроваджують в навчальний процес гуманні альтернативи. Дуже часто ці зміни відбуваються завдяки тому, що студенти активно відстоюють свою позицію не заподіяння шкоди тваринам. Оскільки «питання не в тому, можуть вони думати, або чи можуть вони говорити, а чи можуть вони страждати?» (Джерелі Бентам)[4].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ник Джукс, Михниа Чиуиа «От морской свинки к компьютерной мышке. Альтернативные методы для прогрессивного гуманного образования.», / 2-е издание, - Международная организация за гуманное образование (InterNICHE), Англия. 2005. 524 с.
2. Лукьянов А.С. Биоэтика. Альтернативы экспериментам на животных / Л.Л. Лукьянова, Н.М. Чернавская, С.Ф. Гилязов // М. : Изд-во МГУ, 1996. 528 с.
3. Balcombe J.P. The use of animals in higher education: Problems, alternatives and recommendations / J.P. Balcombe – Washington, DC : Humane Society Press. 2000.
4. Гуманное образование и наука: биоэтика на защите прав животных. Материалы научно-практической конференции «Глобальная биоэтика в социальном измерении» (Минск, 16–18 декабря 2015 г.) / сост., отв. ред. Л.М. Логиновская; ред.-сост. Т. В. Мишаткина; ред.- перевод. Т.В. Глинкина. – Минск, IААРЕА–МГЭИ им. А.Д. Сахарова БГУ, 2016. 164 с.
5. <http://www.vita.org.ru/exper/alternativa.htm>